

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE, EURATOM) 2015/1929**z dnia 28 października 2015 r.****zmieniające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 322,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 106a,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽³⁾ ustanawia zasady regulujące uchwalanie i wykonywanie budżetu ogólnego Unii Europejskiej. W szczególności zawiera ono także przepisy dotyczące zamówień publicznych. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE ⁽⁴⁾ oraz 2014/24/UE ⁽⁵⁾ zostały przyjęte w dniu 26 lutego 2014 r. i w związku z tym konieczna jest zmiana rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 w celu uwzględnienia tych dyrektyw w przypadku zamówień udzielanych przez instytucje Unii na własny rachunek.
- (2) Należy dodać kilka definicji i wprowadzić pewne wyjaśnienia techniczne, aby zapewnić zgodność terminologii rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012 z terminologią stosowaną w dyrektywach 2014/23/UE i 2014/24/UE.
- (3) Konieczne jest doprecyzowanie środków upubliczniania *ex ante* i *ex post* niezbędnych do rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia w przypadku zamówień powyżej i poniżej progów określonych w dyrektywie 2014/24/UE.

⁽¹⁾ Opinia Nr 1/2015 z dnia 19 stycznia 2015 r. (Dz.U. C 52 z 13.2.2015, s. 1).

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 7 października 2015 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 22 października 2015 r. .

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 1).

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).

- (4) Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 powinno zawierać wyczerpujący wykaz wszystkich rodzajów procedur udzielania zamówień, z jakich mogą korzystać instytucje Unii niezależnie od progów.
- (5) Jak ma to miejsce w przypadku dyrektywy 2014/24/UE, rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 powinno umożliwiać konsultacje rynkowe przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia.
- (6) Ponadto należy sprecyzować, w jaki sposób instytucje zamawiające mogą przyczynić się do ochrony środowiska i wspierania zrównoważonego rozwoju, zapewniając jednocześnie możliwość uzyskania przez te instytucje dla ich zamówień najlepszej jakości za daną cenę, zwłaszcza poprzez wymaganie określonych oznakowań lub stosowanie odpowiednich metod udzielania zamówień.
- (7) W celu zapewnienia, aby – w trakcie wykonywania umów – wykonawcy przestrzegali mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy, ustanowionych w prawie Unii, prawodawstwie krajowym, układach zbiorowych lub w obowiązujących międzynarodowych konwencjach w zakresie prawa socjalnego i prawa ochrony środowiska, wymienionych w załączniku X do dyrektywy 2014/24/UE, obowiązki takie powinny być elementem minimalnych wymagań określanych przez instytucję zamawiającą i powinny stanowić integralną część umów podpisywanych przez tę instytucję.
- (8) W celu ochrony interesów finansowych Unii Komisja powinna utworzyć system wczesnego wykrywania i wykluczania, a przepisy dotyczące wykluczania z udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia należy udoskonalić po to, by zwiększyć ochronę tych interesów.
- (9) Decyzja o wykluczeniu wykonawcy z udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia lub o nałożeniu kary finansowej oraz decyzja o opublikowaniu informacji w tym przedmiocie powinna być podejmowana przez odpowiednią instytucję zamawiającą, mając na uwadze jej niezależność w sprawach administracyjnych. Jeżeli brak jest prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej oraz w przypadkach związanych z poważnym naruszeniem umowy, instytucja zamawiająca powinna podejmować stosowne decyzje z uwzględnieniem zalecenia panelu, na podstawie wstępnej kwalifikacji prawnej zachowania danego wykonawcy. Panel powinien również oszacować czas trwania wykluczenia w przypadkach, gdy nie został on ustalony w prawomocnym wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej.
- (10) Rolą panelu powinno być zapewnienie spójnego funkcjonowania systemu wykluczania. W skład panelu powinni wchodzić: stały przewodniczący, przedstawiciele Komisji oraz przedstawiciel danej instytucji zamawiającej.
- (11) Wstępna kwalifikacja prawna nie ma wpływu na końcową ocenę zachowania danego wykonawcy przez właściwe organy państw członkowskich na podstawie prawa krajowego. W związku z tym zalecenie panelu, jak również decyzja instytucji zamawiającej powinny być przedmiotem przeglądu w następstwie powiadomienia o takiej końcowej ocenie.
- (12) Rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 powinno określać sytuacje prowadzące do wykluczenia.
- (13) Wykonawca powinien zostać wykluczony przez instytucję zamawiającą po wydaniu prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej w sprawie poważnego wykroczenia zawodowego, niewypełnienia – umyślnego lub nieumyślnego – obowiązków dotyczących uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne lub podatków, nadużycia finansowego na szkodę budżetu ogólnego Unii (zwanego dalej „budżetem”), korupcji, udziału w organizacji przestępczej, prania pieniędzy, finansowania terroryzmu, przestępstw związanych z terroryzmem, pracy dzieci lub innych form handlu ludźmi bądź nieprawidłowości. Wykonawcę należy też wykluczyć w przypadku poważnego naruszenia umowy lub upadłości.
- (14) Podejmując decyzję o wykluczeniu lub o nałożeniu kary finansowej oraz o ich publikacji lub o odrzuceniu wykonawcy, instytucja zamawiająca powinna zapewnić przestrzeganie zasady proporcjonalności poprzez uwzględnienie w szczególności powagi sytuacji, wpływu tej sytuacji na budżet, czasu, jaki upłynął od danego zachowania, czasu jego trwania i jego powtarzalności, umyślności lub stopnia zaniedbania oraz stopnia współpracy wykonawcy z daną instytucją zamawiającą w czasie dochodzenia oraz wkładu wykonawcy w dochodzenie.

- (15) Instytucja zamawiająca powinna mieć również możliwość wykluczenia wykonawcy w przypadku, gdy osoba fizyczna lub prawna przyjmująca nieograniczoną odpowiedzialność za długi danego wykonawcy znajduje się w stanie upadłości lub w podobnej sytuacji związanej z niewypłacalnością lub gdy wspomniana osoba fizyczna lub prawna nie wypełnia swoich obowiązków dotyczących uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne lub podatków, w przypadku gdy ma to wpływ na sytuację finansową wykonawcy.
- (16) Decyzja o wykluczeniu nie powinna być wydawana w stosunku do wykonawcy, jeżeli podjął on środki naprawcze, wykazując tym samym swoją rzetelność. Możliwość ta nie powinna mieć zastosowania w przypadku najpoważniejszych przestępstw.
- (17) W świetle zasady proporcjonalności trzeba rozróżnić przypadki, w których karę finansową można nałożyć jako alternatywę dla wykluczenia, oraz przypadki, w których poważny charakter zachowania danego wykonawcy odnośnie do usiłowania uzyskania w nienależyty sposób unijnych środków finansowych uzasadnia nałożenie kary finansowej oprócz wykluczenia, tak aby zapewnić skutek odstrasżający. Konieczne jest także określenie minimalnej i maksymalnej kary finansowej, jaką może nałożyć instytucja zamawiająca.
- (18) Należy podkreślić, że możliwość zastosowania kar administracyjnych lub finansowych na podstawie przepisów jest niezależna od możliwości zastosowania kar na podstawie umowy, takich jak ryczałtowe odszkodowanie.
- (19) Czas trwania wykluczenia powinien być ograniczony, tak jak ma to miejsce w przypadku dyrektywy 2014/24/UE, oraz powinien być zgodny z zasadą proporcjonalności.
- (20) Konieczne jest określenie daty rozpoczęcia i czasu trwania okresu przedawnienia na potrzeby nakładania sankcji administracyjnych.
- (21) Ważna jest możliwość wzmocnienia skutku odstrasżającego osiąganego dzięki wykluczeniu i karze finansowej. W tym względzie skutek odstrasżający należy wzmocnić poprzez możliwość publikowania informacji związanych z wykluczeniem lub karą finansową, przestrzegając przy tym w pełni wymogów w zakresie ochrony danych określonych w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾ oraz w dyrektywie 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾. Powinno to przyczynić się do zapewnienia, aby dane zachowanie nie powtarzało się. Mając na uwadze pewność prawa oraz zgodnie z zasadą proporcjonalności należy określić sytuacje, w których nie powinno się publikować informacji. Dokonując oceny instytucja zamawiająca powinna wziąć pod uwagę wszelkie zalecenia panelu. W przypadku osób fizycznych, dane osobowe powinny być publikowane tylko w wyjątkowych przypadkach uzasadnionych ciężarem zachowania lub jego wpływem na interesy finansowe Unii.
- (22) Informacje dotyczące wykluczenia lub kary finansowej należy publikować wyłącznie w przypadku poważnego wykroczenia zawodowego, nadużycia finansowego, znaczącego uchybienia w wypełnianiu najważniejszych obowiązków w ramach wykonywania umowy finansowanej z budżetu lub w przypadku nieprawidłowości.
- (23) Kryteria wykluczenia powinny być wyraźnie wyodrębnione od kryteriów prowadzących do ewentualnego odrzucenia z danego postępowania o udzielenie zamówienia.
- (24) Właściwe jest identyfikowanie i zróżnicowane traktowanie przypadków zwykle określanych jako sytuacje „konfliktu interesów”. Pojęcie „konfliktu interesów” należy stosować jedynie w odniesieniu do przypadków, w których w takiej sytuacji znajduje się urzędnik lub pracownik instytucji Unii. W przypadkach, gdy wykonawca usiłuje w sposób nienależyty wpłynąć na postępowanie lub uzyskać informacje poufne, należy takie zachowanie traktować jako poważne wykroczenie zawodowe. Ponadto wykonawcy mogą znaleźć się w sytuacji, w której nie powinni zostać zakwalifikowani do wykonania umowy z powodu sprzeczności interesów zawodowych. Przedsiębiorstwo nie powinno na przykład oceniać projektu, w którym brało udział, a audytor nie powinien kontrolować rachunków, które wcześniej poświadczył.
- (25) Informacje dotyczące wczesnego wykrywania ryzyk oraz nakładania sankcji administracyjnych na wykonawców powinny być scentralizowane. W tym celu stosowne informacje powinny być przechowywane w bazie danych utworzonej i obsługiwanej przez Komisję będącą właścicielem scentralizowanego systemu. System ten powinien działać w pełnej zgodzie z prawem do prywatności i ochrony danych osobowych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001, s. 1).

⁽²⁾ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

- (26) Chociaż utworzenie i obsługa systemu wczesnego wykrywania i wykluczania powinny należeć do obowiązków Komisji, to inne instytucje i organy, jak również wszystkie podmioty wykonujące budżet zgodnie z art. 59 i 60 rozporządzenia (EU, Euratom) nr 966/2012, powinny uczestniczyć w tym systemie, przekazując Komisji stosowne informacje, aby zapewnić wczesne wykrywanie ryzyk.
- (27) Instytucje zamawiające i panel powinny gwarantować wykonawcom prawo do obrony. Takie samo prawo powinno zostać przyznane wykonawcom w ramach wczesnego wykrywania, gdy czynność, jakiej zamierza dokonać urzędnik zatwierdzający, mogłaby negatywnie wpłynąć na prawa danego wykonawcy. W przypadkach nadużyć finansowych, korupcji lub wszelkiej innej nielegalnej działalności mającej wpływ na interesy finansowe Unii, które to działania nie są jeszcze przedmiotem prawomocnego wyroku, instytucje zamawiające i panel powinny mieć możliwość wstrzymania się ze stworzeniem wykonawcy sposobności przedstawienia przez niego uwag. Wstrzymanie takiej sposobności powinno być uzasadnione jedynie wówczas, gdy istnieją istotne uzasadnione przesłanki dla zachowania poufności dochodzenia.
- (28) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami zapisanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności potrzebą zapewnienia zgodności z prawem i proporcjonalności sankcji, prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, prawem do obrony, a także prawem do prywatności i do ochrony danych osobowych.
- (29) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej powinien mieć nieograniczoną jurysdykcję w odniesieniu do kar nakładanych na mocy niniejszego rozporządzenia, zgodnie z art. 261 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (30) Aby ułatwić ochronę interesów finansowych Unii we wszystkich trybach zarządzania, podmioty uczestniczące w wykonywaniu budżetu w ramach zarządzania dzielonego i pośredniego powinny brać pod uwagę – stosownie do sytuacji – wykluczenia będące następstwem decyzji podjętych przez instytucje zamawiające na szczelbu Unii.
- (31) Zgodnie z dyrektywą 2014/24/UE powinna istnieć możliwość sprawdzenia – w dowolnej kolejności – czy wykonawca jest wykluczony, zastosowania kryteriów kwalifikacji i udzielenia zamówienia, jak również sprawdzenia zgodności z dokumentami zamówienia. W związku z tym powinna istnieć możliwość odrzucania ofert na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia bez uprzedniego sprawdzenia kryteriów wykluczenia lub kryteriów kwalifikacji w odniesieniu do danego oferenta.
- (32) Udzielanie zamówień powinno odbywać się na podstawie kryterium oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, tak jak ma to miejsce w przypadku art. 67 dyrektywy 2014/24/UE. Należy sprecyzować, że kryteria kwalifikacji są ściśle powiązane z oceną kandydatów lub oferentów, a kryteria udzielenia zamówienia są ściśle powiązane z oceną ofert.
- (33) Udzielanie zamówień publicznych przez Unię powinno zapewniać skuteczne, przejrzyste i odpowiednie wykorzystywanie unijnych środków finansowych. W tym względzie elektroniczne udzielanie zamówień powinno przyczynić się do lepszego wykorzystania unijnych środków finansowych i poprawić wszystkim wykonawcom dostęp do zamówień.
- (34) Należy sprecyzować, że w każdym postępowaniu powinna istnieć faza otwarcia oraz ocena. Decyzja o udzieleniu zamówienia powinna zawsze być wynikiem oceny.
- (35) Biorąc pod uwagę fakt, że kryteria stosowane są w dowolnej kolejności, należy umożliwić odrzuconym oferentom, którzy złożyli oferty spełniające wymagania, otrzymanie informacji o cechach charakterystycznych i mających znaczenie zaletach zwycięskiej oferty, jeżeli wystąpią oni z takim wnioskiem.
- (36) W przypadku umów ramowych obejmujących ponowne poddanie zamówienia procedurze konkurencyjnej, należy odstąpić od obowiązku informowania niewybranego wykonawcy o cechach charakterystycznych oraz mających znaczenie zaletach zwycięskiej oferty, gdyż otrzymanie takich informacji przez strony tej samej umowy ramowej w przypadku każdego ponownego poddania zamówienia procedurze konkurencyjnej mogłoby stać na przeszkodzie uczciwej konkurencji między nimi.
- (37) Instytucja zamawiająca powinna mieć możliwość unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia przed podpisaniem umowy, bez prawa kandydatów lub oferentów do dochodzenia odszkodowania. Nie powinno to mieć wpływu na sytuację, gdy instytucja zamawiająca działała w sposób, który może sprawić, że będzie pociągnięta do odpowiedzialności za szkody zgodnie z zasadami ogólnymi prawa Unii.

- (38) Jak ma to miejsce w przypadku dyrektywy 2014/24/UE konieczne jest doprecyzowanie warunków, na jakich umowa może zostać zmieniona w trakcie jej wykonywania bez nowego postępowania o udzielenie zamówienia. W szczególności przypadki takie jak zmiany administracyjne, sukcesja uniwersalna oraz stosowanie jasnych i jednoznacznych klauzul przeglądowych lub opcji nie zmieniają minimalnych wymagań określonych w pierwotnym postępowaniu. Nowe postępowanie o udzielenie zamówienia powinno być konieczne w przypadku istotnych zmian pierwotnej umowy, w szczególności w odniesieniu do zakresu i treści wzajemnych praw i obowiązków stron, w tym przyznania praw własności intelektualnej. Zmiany takie wskazują na zamiar stron dotyczący renegotjacji istotnych warunków tej umowy, w szczególności w sytuacji, gdy zmiany miałyby wpływ na wynik postępowania, gdyby zostały uwzględnione w pierwotnym postępowaniu.
- (39) Należy przewidzieć możliwość żądania gwarancji umownych w przypadku robót budowlanych, dostaw i złożonych usług w celu zagwarantowania przestrzegania istotnych zobowiązań umownych zgodnie z praktyką przyjętą w tych sektorach, aby zapewnić należyte wykonanie umowy przez cały czas jej trwania.
- (40) Należy przewidzieć możliwość zawieszenia realizacji umowy w celu ustalenia, czy nie wystąpiły błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe.
- (41) Aby określić mające zastosowanie progi i procedury, konieczne jest doprecyzowanie, czy instytucje Unii, unijne agencje wykonawcze i organy uznaje się za instytucje zamawiające. Nie należy ich uznawać za instytucje zamawiające w przypadkach, gdy dokonują zakupów od centralnej jednostki zakupującej. Ponadto instytucje Unii stanowią jeden podmiot prawny i między swoimi służbami nie mogą zawierać umów, lecz jedynie porozumienia administracyjne.
- (42) W rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012 należy zawrzeć odesłanie do dwóch progów określonych w dyrektywie 2014/24/UE mających zastosowanie odpowiednio do robót budowlanych oraz do dostaw i usług. W celu uproszczenia i zapewnienia należytego zarządzania finansami progi te powinny mieć również zastosowanie do umów koncesji, przy uwzględnieniu specyfiki potrzeb instytucji Unii w zakresie zamówień. Korekta tych progów powinna mieć zatem bezpośrednie zastosowanie do zamówień udzielanych przez instytucje Unii.
- (43) Konieczne jest doprecyzowanie warunków stosowania okresu zawieszenia.
- (44) Należy sprecyzować, którzy wykonawcy mają dostęp do zamówień udzielanych przez instytucje Unii w zależności od miejsca prowadzenia przedsiębiorstwa, oraz wyraźnie przewidzieć możliwość takiego dostępu również dla organizacji międzynarodowych.
- (45) Stosowanie podstaw wykluczenia należy rozszerzyć na inne instrumenty wykonywania budżetu, takie jak dotacje, nagrody, instrumenty finansowe i wynagradzani eksperci, jak również na wykonywanie budżetu w ramach zarządzania pośredniego.
- (46) Trybunał Obrachunkowy powinien sporządzać i przyjmować sprawozdania specjalne w sposób terminowy, bez uszczerbku dla pełnej jego niezależności co do określania czasu trwania i momentu prowadzenia przez niego kontroli.
- (47) Zgodnie z art. 28 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 45/2001 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał opinię w dniu 3 grudnia 2014 r.
- (48) Niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, aby zapewnić możliwość stosowania aktów delegowanych od początku roku budżetowego.
- (49) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 58 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad regulujących metody wykonywania budżetu, w tym zarządzania bezpośredniego, a także wykonywania uprawnień delegowanych na agencje wykonawcze oraz przepisów szczególnych w sprawie zarządzania pośredniego z udziałem organizacji międzynarodowych, organów, o których mowa w art. 208 i 209, organów prawa publicznego lub organów podlegających prawu prywatnemu świadczących usługi publiczne, organów podlegających prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego, oraz osób, którym powierzono wykonywanie szczególnych zadań w ramach WPZiB. Komisja jest również uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących kryteriów zrównywania organizacji o charakterze niekomercyjnym z organizacjami międzynarodowymi.”;

2) w art. 60 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 akapit pierwszy lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) stosują odpowiednie zasady i procedury w celu zapewnienia finansowania z unijnych środków finansowych w formie zamówień, dotacji, nagród i instrumentów finansowych, łącznie z obowiązkami określonymi w art. 108 ust. 12;”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wypełniając zadania związane z wykonywaniem budżetu, podmioty i osoby, którym powierzono zadania zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. c), zapobiegają nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, wykrywają je, korygują i informują o nich Komisję. W tym celu przeprowadzają – zgodnie z zasadą proporcjonalności – kontrole *ex ante* i *ex post*, w tym, w stosownych przypadkach, kontrole na miejscu na reprezentatywnych lub wybranych na podstawie oceny stopnia ryzyka próbkach transakcji, w celu zapewnienia faktycznego i prawidłowego wykonywania działań finansowanych z budżetu. Odzyskują również nienależycie wypłacone środki finansowe, wykluczają z dostępu do unijnych środków finansowych lub nakładają kary finansowe, a w razie konieczności wszczynają postępowanie sądowe w tym zakresie.”;

c) ust. 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7. Ust. 5 i 6 nie mają zastosowania do środków przekazanych przez Unię podmiotom, które podlegają odrębnej procedurze udzielania absolutorium na mocy art. 208 i 209.

8. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnośnie do zarządzania pośredniego, w tym ustalenia warunków w ramach zarządzania pośredniego, na jakich systemy, zasady i procedury danych podmiotów i osób mają być równoważne z systemami, zasadami i procedurami Komisji, oraz odnośnie do deklaracji zarządczych i oświadczeń o zgodności, a także procedur badania i zatwierdzania sprawozdań finansowych, obowiązku powiadamiania Komisji o wykrytych nadużyciach finansowych i nieprawidłowościach, wyłączenia z finansowania Unii wydatków poniesionych z naruszeniem mających zastosowanie przepisów oraz nakładania kar finansowych.”;

3) w art. 66 ust. 9 wprowadza się następujące zmiany:

a) akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„W sprawozdaniu z działalności wskazuje się wyniki operacji przez odniesienie do ustalonych celów, ryzyk związanych z tymi operacjami, wykorzystania przekazanych zasobów oraz skuteczności i wydajności systemów kontroli wewnętrznej, w tym ogólnej oceny kosztów i korzyści z kontroli. Sprawozdanie zawiera też informacje na temat ogólnych wyników tych operacji, jak również ocenę tego, w jakim zakresie zatwierdzone wydatki operacyjne przyczyniły się do osiągnięcia celów politycznych i wygenerowały unijną wartość dodaną.”;

b) dodaje się akapit w brzmieniu:

„Roczne sprawozdania z działalności urzędników zatwierdzających i, w stosownych przypadkach, delegowanych urzędników zatwierdzających instytucji, urzędów, organów i agencji publikuje się na stronach internetowych tych poszczególnych instytucji, urzędów, organów lub agencji w łatwo dostępny sposób, nie później niż w dniu 1 lipca każdego roku za poprzedni rok, z zastrzeżeniem należyście uzasadnionych względów dotyczących poufności i bezpieczeństwa.”;

4) w art. 99 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3a. Co roku, w związku z procedurą udzielania absolutorium oraz zgodnie z art. 319 TFUE, Komisja przekazuje na wniosek swoje sprawozdanie roczne dotyczące audytu wewnętrznego w rozumieniu ust. 3 niniejszego artykułu, z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności.”;

5) w części pierwszej nagłówek tytułu V otrzymuje brzmienie:

„TYTUŁ V

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE I KONCESJE”;

6) art. 101 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 101

Definicje na użytek niniejszego tytułu

1. Na użytek niniejszego tytułu:

- a) »zamówienie« oznacza nabycie – w drodze umowy– robót budowlanych, dostaw lub usług oraz nabycie lub najem gruntu, istniejących budynków lub innych nieruchomości przez co najmniej jedną instytucję zamawiającą od wykonawców wybranych przez te instytucje zamawiające;
- b) »zamówienie publiczne« oznacza umowę o charakterze odpłatnym zawartą na piśmie pomiędzy co najmniej jednym wykonawcą a co najmniej jedną instytucją zamawiającą w rozumieniu art. 117 i 190 w celu uzyskania, w zamian za zapłatę ceny wypłaconej w całości lub w części z budżetu, dostaw ruchomości lub nieruchomości, wykonania robót budowlanych lub świadczenia usług.

Zamówienia publiczne obejmują:

- (i) zamówienia dotyczące budynków;
 - (ii) zamówienia na dostawy;
 - (iii) zamówienia na roboty budowlane;
 - (iv) zamówienia na usługi;
- c) »umowa koncesji« oznacza umowę o charakterze odpłatnym zawartą na piśmie pomiędzy co najmniej jednym wykonawcą a co najmniej jedną instytucją zamawiającą w rozumieniu art. 117 i 190 w celu powierzenia wykonawcy wykonania robót budowlanych lub świadczenia usług i zarządzania nimi (»koncesja«). Wynagrodzenie stanowi albo wyłącznie prawo do eksploatacji wykonanych obiektów budowlanych lub wykonywania usług, albo takie prawo wraz z płatnością. Udzielenie koncesji w drodze umowy wiąże się z przeniesieniem na koncesjonariusza ryzyka operacyjnego związanego z eksploatacją tych obiektów budowlanych lub wykonywaniem tych usług i obejmującego ryzyko związane z popytem lub z podażą, lub oba te rodzaje ryzyka. Uznaje się, że koncesjonariusz przejmuje ryzyko operacyjne, jeśli w normalnych warunkach funkcjonowania nie ma gwarancji odzyskania poniesionych nakładów inwestycyjnych lub kosztów poniesionych w związku z eksploatacją odnośnych obiektów budowlanych lub wykonywaniem odnośnych usług;
 - d) »umowa« oznacza umowę w sprawie zamówienia publicznego lub umowę koncesji;
 - e) »umowa ramowa« oznacza umowę w sprawie zamówienia publicznego zawartą pomiędzy co najmniej jednym wykonawcą a co najmniej jedną instytucją zamawiającą, której celem jest określenie warunków dotyczących opartych na niej konkretnych zamówień, które zostaną udzielone w danym okresie, w szczególności w odniesieniu do ceny oraz, w stosownych przypadkach, przewidywanych ilości;

- f) »dynamiczny system zakupów« oznacza w pełni elektroniczny proces do celów dokonywania bieżących zakupów;
- g) »wykonawca« oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, w tym podmiot publiczny, lub grupę takich osób, które oferują dostawę produktów, wykonanie robót budowlanych lub świadczenie usług lub nieruchomości;
- h) »dokumenty zamówienia« oznaczają wszelkie dokumenty, które wytworzyła lub do których odwołuje się instytucja zamawiająca w celu opisanego lub określenia elementów postępowania o udzielenie zamówienia, w tym:
 - (i) środki upubliczniania określone w art. 103;
 - (ii) zaproszenie do składania ofert;
 - (iii) specyfikację istotnych warunków zamówienia, która obejmuje specyfikacje techniczne i stosowne kryteria, lub dokumenty opisowe w przypadku dialogu konkurencyjnego;
 - (iv) projekt umowy;
- i) »ostateczna decyzja administracyjna« oznacza decyzję organu administracyjnego mającą charakter ostateczny i wiążący zgodnie z przepisami prawnymi kraju, w którym wykonawca prowadzi przedsiębiorstwo lub w którym znajduje się instytucja zamawiająca, lub zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami Unii;
- j) »centralna jednostka zakupująca« oznacza instytucję zamawiającą, która realizuje scentralizowane działania zakupowe oraz, w stosownych przypadkach, pomocnicze działania zakupowe;
- k) »oferent« oznacza wykonawcę, który złożył ofertę;
- l) »kandydat« oznacza wykonawcę, który ubiegał się o zaproszenie lub został zaproszony do udziału w procedurze ograniczonej, procedurze konkurencyjnej z negocjacjami, dialogu konkurencyjnym, partnerstwie innowacyjnym, w konkursie lub procedurze negocjacyjnej;
- m) »sprzedawca« oznacza wykonawcę zarejestrowanego w wykazie sprzedawców zapraszanych do składania wniosków o dopuszczenie do udziału lub do składania ofert;
- n) »podwykonawca« oznacza wykonawcę, którego kandydat, oferent lub wykonawca proponują do realizacji części zamówienia. Podwykonawca nie ma bezpośredniego zobowiązania prawnego wobec instytucji zamawiającej.

2. Zamówień mieszanych obejmujących co najmniej dwa rodzaje zamówień (roboty budowlane, dostawy lub usługi) lub koncesji (roboty budowlane lub usługi), bądź obejmujących jednocześnie zamówienie i koncesję, udziela się zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do rodzaju zamówienia, który odpowiada głównemu przedmiotowi danego zamówienia.

3. Z wyjątkiem art. 105a–108 niniejszy tytuł nie ma zastosowania do dotacji ani do umów dotyczących pomocy technicznej zgodnie z definicją w art. 125 ust. 8, zawartych z EBI lub Europejskim Funduszem Inwestycyjnym.

4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących: szczegółowych zasad odnoszących się do dalszego zdefiniowania i zakresu umów w sprawie zamówienia publicznego i umów koncesji; mającej zastosowanie nomenklatury przez odniesienie do Wspólnego Słownika Zamówień; zamówień mieszanych; wykonawców; jak również umów ramowych i konkretnych zamówień na nich opartych, obejmujących maksymalny czas trwania umów ramowych oraz udzielanie i sposobów wykonania konkretnych zamówień udzielonych na podstawie umów ramowych zawartych, odpowiednio, z jednym lub z kilkoma wykonawcami.”;

7) w art. 102 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do wszystkich zamówień stosuje się w jak najszerszym zakresie tryb konkurencyjny, z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się procedurę, o której mowa w art. 104 ust. 1 lit. d).

Szacunkowej wartości zamówienia nie można określać w celu obejścia mających zastosowanie przepisów; zamówienia nie można też w tym celu dzielić.

Instytucja zamawiająca dokonuje podziału zamówienia na części każdorazowo, gdy jest to stosowne, z należyтым uwzględnieniem szerokiej konkurencji.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. Instytucje zamawiające nie mogą wykorzystywać umów ramowych w sposób niewłaściwy ani w taki sposób, aby ich celem lub skutkiem było uniemożliwianie, ograniczanie lub zakłócanie konkurencji.”;

8) art. 103 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 103

Środki upubliczniania

1. W przypadku postępowań o wartości równej lub przekraczającej progi, o których mowa w art. 118 ust. 1 lub art. 190, instytucja zamawiająca publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*:

a) ogłoszenie o zamówieniu w celu rozpoczęcia postępowania, z wyjątkiem procedury, o której mowa w art. 104 ust. 1 lit. d);

b) ogłoszenie o udzieleniu zamówienia dotyczące wyników postępowania.

2. Postępowania o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 118 ust. 1 lub art. 190, są podawane do wiadomości publicznej przy użyciu odpowiednich środków.

3. Z publikacji można wyłączyć pewne informacje dotyczące udzielenia zamówienia, jeżeli ich ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym wykonawców lub mogłoby zaszkodzić uczciwej konkurencji pomiędzy wykonawcami.

4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad w zakresie wymogów odnoszących się do podawania do wiadomości publicznej informacji o postępowaniach przez odniesienie do ich wartości w porównaniu z progami, o których mowa w art. 118 ust. 1, w zakresie tego, jakie informacje instytucja zamawiająca może podawać do wiadomości publicznej z pełnym poszanowaniem zasady niedyskryminacji, a także w zakresie treści i publikacji ogłoszeń.”;

9) art. 104 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 104

Procedury udzielania zamówień

1. Procedury udzielania zamówień dotyczące udzielania koncesji w drodze umów lub zamówień publicznych, w tym umów ramowych, przyjmują jedną z następujących form:

a) procedura otwarta;

b) procedura ograniczona, w tym poprzez dynamiczny system zakupów;

c) konkurs;

d) procedura negocjacyjna, w tym bez uprzedniej publikacji;

e) dialog konkurencyjny;

f) procedura konkurencyjna z negocjacjami;

g) partnerstwo innowacyjne;

h) procedury obejmujące zaproszenie do wyrażenia zainteresowania.

2. W procedurze otwartej każdy zainteresowany wykonawca może złożyć ofertę.

3. W procedurze ograniczonej, dialogu konkurencyjnym, procedurze konkurencyjnej z negocjacjami i w partnerstwie innowacyjnym każdy wykonawca może złożyć wniosek o dopuszczenie do udziału, przedstawiając informacje wymagane przez instytucję zamawiającą. Instytucja zamawiająca zaprasza wszystkich kandydatów, którzy spełniają kryteria kwalifikacji i którzy nie znajdują się w sytuacji określonych w art. 106 i 107, do złożenia oferty.

Niezależnie od akapitu pierwszego instytucja zamawiająca może ograniczyć liczbę kandydatów, których zaprosi do udziału w postępowaniu, na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów kwalifikacji wskazanych w ogłoszeniu o zamówieniu lub w zaproszeniu do wyrażenia zainteresowania. Liczba zaproszonych kandydatów musi być wystarczająca, aby zapewnić prawdziwą konkurencję.

4. We wszystkich procedurach obejmujących negocjacje instytucja zamawiająca negocjuje z oferentami wstępne i wszystkie późniejsze oferty lub ich części - z wyjątkiem ostatecznych ofert - w celu ulepszenia ich treści. Minimalne wymagania i kryteria określone w dokumentach zamówienia nie podlegają negocjacom.

Instytucja zamawiająca może udzielić zamówienia na podstawie wstępnej oferty bez negocjacji, w przypadku gdy wskazała, w dokumentach zamówienia, że zastrzega sobie taką możliwość.

5. Instytucja zamawiająca może zastosować:

- a) procedurę otwartą lub ograniczoną do każdego zakupu;
- b) procedury obejmujące zaproszenie do wyrażenia zainteresowania w przypadku zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 118 ust. 1, aby wstępnie zakwalifikować kandydatów, którzy zostaną zaproszeni do złożenia ofert w odpowiedzi na przyszłe ograniczone zaproszenia do składania ofert, lub aby zgromadzić wykaz sprzedawców, którzy zostaną zaproszeni do złożenia wniosków o dopuszczenie do udziału lub do składania ofert;
- c) konkurs w celu nabycia planu lub projektu wybranego przez sąd konkursowy po przeprowadzeniu postępowania konkursowego;
- d) partnerstwo innowacyjne w celu opracowania innowacyjnego produktu lub usługi lub innowacyjnych robót budowlanych oraz późniejszego zakupu wynikających dostaw, usług lub robót budowlanych;
- e) procedurę konkurencyjną z negocjacjami lub dialog konkurencyjny w przypadku umów koncesji, zamówień na usługi, o których mowa w załączniku XIV do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE (*), w przypadkach, w których w następstwie zastosowania procedury otwartej lub procedury ograniczonej – po zakończeniu wstępnego postępowania – złożono tylko oferty nieprawidłowe lub niedopuszczalne, a także w przypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami związanymi między innymi z charakterem lub złożonością przedmiotu zamówienia lub ze specyficznym rodzajem zamówienia, zgodnie z przepisami szczególnymi zawartymi w aktach delegowanych przyjętych na podstawie niniejszego rozporządzenia;
- f) procedurę negocjacyjną w przypadku zamówień o wartości poniżej progów, o których mowa w art. 118 ust. 1, lub procedurę negocjacyjną bez uprzedniej publikacji – wyłącznie w przypadku określonych rodzajów zakupów pozostających poza zakresem stosowania dyrektywy 2014/24/UE i w przypadku wyraźnie określonych wyjątkowych okoliczności, zgodnie z aktami delegowanymi przyjętymi na podstawie niniejszego rozporządzenia.

6. Dynamiczny system zakupów jest otwarty przez cały czas jego trwania dla każdego wykonawcy, który spełnia kryteria kwalifikacji.

Instytucja zamawiająca stosuje się do zasad procedury ograniczonej w przypadku zamówień realizowanych w drodze dynamicznego systemu zakupów.

7. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad w zakresie: rodzajów i dodatkowych szczegółowych ustaleń odnoszących się do procedur zamówień w przypadku udzielania zamówień, o których mowa w ust. 1, w odniesieniu do ich wartości w porównaniu z progami, o których mowa w art. 118 ust. 1; minimalnej liczby kandydatów zapraszanych do udziału w poszczególnych rodzajach procedur; dalszych warunków stosowania poszczególnych procedur; dynamicznego systemu zakupów oraz nieprawidłowych i niedopuszczalnych ofert.

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65).";

10) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 104a

Międzyinstytucjonalne i wspólne udzielanie zamówień

1. Jeżeli zamówienie lub umowa ramowa są przedmiotem zainteresowania co najmniej dwóch instytucji, agencji wykonawczych lub organów, o których mowa w art. 208 i 209, oraz każdorazowo gdy istnieje możliwość osiągnięcia większej efektywności, dane instytucje zamawiające mogą przeprowadzić postępowanie i zarządzać późniejszą umową lub umową ramową w trybie międzyinstytucjonalnym, pod przewodnictwem jednej z instytucji zamawiających.

Organy ustanowione przez Radę w ramach WPZiB na mocy tytułu V TUE również mogą uczestniczyć w postępowaniach międzyinstytucjonalnych.

Warunki umowy ramowej mogą mieć zastosowanie wyłącznie pomiędzy tymi instytucjami zamawiającymi, które określono do tego celu z chwilą rozpoczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, i tymi wykonawcami, którzy są stronami umowy ramowej.

2. W przypadku gdy zamówienie lub umowa ramowa są konieczne do realizacji wspólnego działania jednej z instytucji i co najmniej jednej instytucji zamawiającej z państwa członkowskiego, postępowanie o udzielenie zamówienia może być przeprowadzone wspólnie przez daną instytucję i odnośne instytucje zamawiające.

Wspólne udzielanie zamówień można prowadzić z państwami EFTA i krajami kandydującymi do Unii, jeżeli możliwość taka została wyraźnie przewidziana w umowach dwu- lub wielostronnych.

W przypadku wspólnego postępowania o udzielenie zamówienia stosuje się przepisy proceduralne mające zastosowanie do instytucji.

W przypadkach gdy udział w ogólnej szacunkowej wartości zamówienia, który przypada na instytucję zamawiającą państwa członkowskiego lub którym taka instytucja zarządza, jest równy 50 % lub wyższy, bądź w innych należycie uzasadnionych przypadkach, dana instytucja może zdecydować, że do wspólnego udzielania zamówień stosuje się zasady proceduralne mające zastosowanie do instytucji zamawiającej z państwa członkowskiego, pod warunkiem że zasady te można uznać za równoważne zasadom proceduralnym danej instytucji.

Dana instytucja oraz instytucja zamawiająca z państwa członkowskiego, państwa EFTA lub kraju kandydującego do Unii, zainteresowane wspólnym udzieleniem zamówienia, dokonują, w szczególności, szczegółowych praktycznych porozumień dotyczących oceny wniosków o dopuszczenie do udziału lub oceny ofert, a także udzielenia zamówienia, prawa mającego zastosowanie do danej umowy oraz sądu właściwego do rozstrzygnięcia sporów.

3. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad międzyinstytucjonalnego udzielania zamówień.”;

11) art. 105 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 105

Przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia

1. Przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia, w celu przygotowania postępowania, instytucja zamawiająca może przeprowadzić wstępne konsultacje rynkowe.

2. W dokumentach zamówienia instytucja zamawiająca określa przedmiot zamówienia, przedstawiając opis swoich potrzeb i cechy charakterystyczne niezbędne w odniesieniu do robót budowlanych, dostaw lub usług, które mają zostać kupione, oraz określa mające zastosowanie kryteria wykluczenia, kwalifikacji i udzielenia zamówienia. Instytucja zamawiająca wskazuje również, które elementy stanowią minimalne wymagania, jakie muszą spełnić wszystkie oferty. Minimalne wymagania obejmują przestrzeganie mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa ochrony środowiska, prawa socjalnego i prawa pracy ustanowionych w prawie Unii, prawodawstwie krajowym, układach zbiorowych lub w obowiązujących międzynarodowych konwencjach w dziedzinie prawa socjalnego i prawa ochrony środowiska wymienionych w załączniku X do dyrektywy 2014/24/UE.

3. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad w odniesieniu do treści dokumentów zamówienia, zwłaszcza projektów umów, do cech środowiskowych, społecznych lub innych etykiet, norm i standardów, oraz do wstępnych konsultacji rynkowych.”;

12) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 105a

Ochrona interesów finansowych Unii za pomocą wykrywania ryzyk i nakładania sankcji administracyjnych

1. Aby chronić interesy finansowe Unii, Komisja utworzy system wczesnego wykrywania i wykluczania i będzie go obsługiwać.

Celem takiego systemu jest ułatwienie:

- a) wczesnego wykrywania ryzyk zagrażających interesom finansowym Unii;
- b) wykluczania wykonawcy, który znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia wymienionych w art. 106 ust. 1;
- c) nałożenia kary finansowej na wykonawcę na mocy art. 106 ust. 13.

2. Decyzję o wykluczeniu lub o nałożeniu kary finansowej podejmuje instytucja zamawiająca. Podstawą takiej decyzji jest prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna.

Jednakże w sytuacjach, o których mowa w art. 106 ust. 2, instytucja zamawiająca przekazuje sprawę panelowi, o którym mowa w art. 108, w celu zapewnienia scentralizowanej oceny tych sytuacji. W takich przypadkach instytucja zamawiająca podejmuje decyzję w oparciu o wstępną kwalifikację prawną, z uwzględnieniem zalecenia panelu.

W przypadku gdy instytucja zamawiająca zadecyduje odmiennie od zalecenie panelu, podaje panelowi uzasadnienie takiej decyzji.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 107, instytucja zamawiająca odrzuca wykonawcę z danego postępowania o udzielenie zamówienia.”;

13) art. 106 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 106

Kryteria wykluczenia i sankcje administracyjne

1. Instytucja zamawiająca wyklucza wykonawcę z udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia regulowanych przepisami niniejszego rozporządzenia, w przypadku gdy:

- a) wykonawca znajduje się w stanie upadłości, prowadzone jest wobec niego postępowanie upadłościowe lub likwidacyjne, w przypadku gdy jego aktywami zarządza likwidator lub sąd, w przypadku zawarcia układu z wierzycielami, w przypadku gdy jego działalność gospodarcza jest zawieszona lub w przypadku gdy znajduje się on w jakiegokolwiek analogicznej sytuacji wynikającej z podobnej procedury przewidzianej w krajowych przepisach ustawowych lub wykonawczych;
- b) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że dany wykonawca naruszył obowiązki dotyczące uiszczania podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne zgodnie z prawem kraju, w którym wykonawca ten prowadzi przedsiębiorstwo, zgodnie z prawem kraju, w którym znajduje się instytucja zamawiająca lub z prawem kraju realizacji zamówienia;
- c) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że dany wykonawca dopuścił się poważnego wykroczenia zawodowego poprzez naruszenie mających zastosowanie przepisów ustawowych lub wykonawczych lub norm etycznych grupy zawodowej, do której ten wykonawca należy, lub poprzez każde bezprawne zachowanie, które ma wpływ na jego zawodową wiarygodność, gdy tego rodzaju zachowanie wskazuje na bezprawny zamiar lub rażące niedbalstwo, w tym w szczególności poprzez następujące zachowanie:
 - (i) przedstawienie informacji wymaganych do weryfikacji braku podstaw wykluczenia lub do weryfikacji spełnienia kryteriów kwalifikacji lub w ramach realizacji zamówienia, które to informacje w wyniku nieuczciwości lub zaniedbania wprowadzały w błąd;

- (ii) zawarcie porozumienia z innymi wykonawcami w celu zakłócenia konkurencji;
 - (iii) naruszenie praw własności intelektualnej;
 - (iv) próby wpłynięcia na proces podejmowania decyzji przez instytucję zamawiającą w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia;
 - (v) próby pozyskania poufnych informacji, które mogą dać danemu wykonawcy nienależną przewagę w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- d) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku – że dany wykonawca dopuścił się jednego z następujących czynów:
- (i) nadużycia finansowego w rozumieniu art. 1 Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich ustanowionej aktem Rady z dnia 26 lipca 1995 r. (*);
 - (ii) korupcji, zgodnie z definicją zawartą w art. 3 Konwencji w sprawie zwalczania korupcji, w którą zaangażowani są urzędnicy Wspólnot Europejskich lub urzędnicy państw członkowskich Unii Europejskiej, ustanowionej aktem Rady z dnia 26 maja 1997 r. (**), i w art. 2 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2003/568/WSiSW (***), jak również korupcji zdefiniowanej w prawie kraju, w którym znajduje się instytucja zamawiająca, kraju, w którym wykonawca prowadzi przedsiębiorstwo, lub kraju realizacji zamówienia;
 - (iii) udziału w organizacji przestępczej, zgodnie z definicją w art. 2 decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW (****);
 - (iv) prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zgodnie z definicją w art. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE (*****);
 - (v) przestępstw terrorystycznych lub przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną, zgodnie z definicją zawartą, odpowiednio, w art. 1 i 3 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW (*****), lub podżegania do popełnienia przestępstwa, pomocnictwa, współsprawstwa lub usiłowania popełnienia takich przestępstw, o których mowa w art. 4 tej decyzji;
 - (vi) pracy dzieci lub innych form handlu ludźmi, zgodnie z definicją w art. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE (*****);
- e) wykonawca dopuścił się znaczących uchybień w wypełnieniu najważniejszych obowiązków w ramach wykonywania umowy finansowanej z budżetu, które doprowadziły do wcześniejszego rozwiązania tej umowy lub do zastosowania ryczałtowego odszkodowania lub innych kar przewidzianych w umowie lub które zostały wykryte w następstwie kontroli, audytów lub dochodzeń prowadzonych przez urzędnika zatwierdzającego, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) lub Trybunał Obrachunkowy;
- f) stwierdzono – w drodze prawomocnego wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej – że dany wykonawca dopuścił się nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 (*****).

2. Jeżeli brak jest prawomocnego wyroku lub, stosownie do sytuacji, ostatecznej decyzji administracyjnej w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c), d) i f), lub w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. e), instytucja zamawiająca wyklucza wykonawcę na podstawie wstępnej kwalifikacji prawnej zachowania, o którym mowa w tych literach, z uwzględnieniem stwierdzonych faktów lub innych ustaleń zawartych w zaleceniu panelu, o którym mowa w art. 108.

Wstępna kwalifikacja, o której mowa w akapicie pierwszym, nie ma wpływu na ocenę zachowania danego wykonawcy przez właściwe organy państw członkowskich na podstawie prawa krajowego. Instytucja zamawiająca dokonuje przeglądu swojej decyzji o wykluczeniu danego wykonawcy lub nałożeniu na niego kary finansowej niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia o prawomocnym wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej. W przypadkach gdy prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna nie określają czasu trwania wykluczenia, instytucja zamawiająca określa ten czas trwania na podstawie stwierdzonych faktów i ustaleń oraz z uwzględnieniem zalecenia panelu, o którym mowa w art. 108.

W przypadku gdy taki prawomocny wyrok lub ostateczna decyzja administracyjna stanowią, że dany wykonawca nie dopuścił się zachowania będącego przedmiotem wstępnej kwalifikacji prawnej, na podstawie której został wykluczony, instytucja zamawiająca niezwłocznie stwierdza koniec obowiązywania tego wykluczenia lub zwraca, stosownie do sytuacji, ewentualną nałożoną karę finansową.

Fakty i ustalenia, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują w szczególności:

- a) fakty stwierdzone w ramach kontroli lub dochodzeń przeprowadzonych przez Trybunał Obrachunkowy, OLAF lub w ramach audytu wewnętrznego lub też wszelkich innych inspekcji, audytów lub kontroli prowadzonych na odpowiedzialność urzędnika zatwierdzającego;
- b) inne niż ostateczne decyzje administracyjne, które mogą obejmować środki dyscyplinarne podjęte przez właściwy organ nadzorczy odpowiedzialny za weryfikację stosowania norm etyki zawodowej;
- c) decyzje EBC, EBI, Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego lub organizacji międzynarodowych;
- d) decyzje Komisji dotyczące naruszenia unijnych reguł konkurencji lub decyzje właściwego organu krajowego dotyczące naruszenia prawa konkurencji Unii lub krajowego prawa konkurencji.

3. Każda decyzja instytucji zamawiającej wydana na podstawie art. 106–108 lub, w stosownych przypadkach, każde zalecenie panelu, o którym mowa w art. 108, muszą być zgodne z zasadą proporcjonalności i uwzględniać, w szczególności, powagę sytuacji, w tym wpływ tej sytuacji na interesy finansowe Unii i wizerunek Unii, czas, jaki upłynął od danego zachowania, czas jego trwania i jego powtarzalności, umyślność lub stopień zaniedbania, nieznaczną wielkość kwoty w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu, lub wszelkie inne okoliczności łagodzących, takie jak stopień współpracy wykonawcy z odpowiednim właściwym organem i wkład wykonawcy w dochodzenie uznany przez instytucję zamawiającą lub ujawnienie sytuacji wykluczenia za pomocą oświadczenia, o którym mowa w ust. 10 niniejszego artykułu.

4. Instytucja zamawiająca wyklucza wykonawcę w przypadku gdy osoba, która jest członkiem organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych tego wykonawcy lub która posiada uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tego wykonawcy, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c)–f). Instytucja zamawiająca wyklucza również wykonawcę, jeżeli osoba fizyczna lub prawna, która przyjmuje nieograniczoną odpowiedzialność za długi tego wykonawcy, znajduje się w co najmniej jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b).

5. W przypadku gdy budżet wykonywany jest w trybie zarządzania pośredniego z państwami trzecimi, Komisja może – mając w stosownych przypadkach na uwadze zalecenie panelu, o którym mowa w art. 108 – podjąć decyzję o wykluczeniu lub nałożyć karę finansową na warunkach określonych w niniejszym artykule, jeżeli nie uczyniło tego państwo trzecie, któremu powierzono to zadanie zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. c). Nie ma to wpływu na wynikającą z art. 60 ust. 3 odpowiedzialność państwa trzeciego w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym, wykrywania ich oraz korygowania i zgłaszania, ani w zakresie podjęcia decyzji o wykluczeniu lub w zakresie nałożenia kar finansowych.

6. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, instytucja zamawiająca może tymczasowo wykluczyć wykonawcę bez uprzedniego zalecenia panelu, o którym mowa w art. 108, jeżeli udział danego wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia stanowiłby poważne i bezpośrednie zagrożenie dla interesów finansowych Unii. W takich przypadkach instytucja zamawiająca niezwłocznie przedkłada daną sprawę panelowi i podejmuje ostateczną decyzję nie później niż 14 dni po otrzymaniu tego zalecenia.

7. Instytucja zamawiająca, mając w stosownych przypadkach na uwadze zalecenie panelu, o którym mowa w art. 108, nie wyklucza wykonawcy z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, jeżeli:

- a) wykonawca podjął środki naprawcze określone w ust. 8 niniejszego artykułu, wykazując tym samym swoją rzetelność. Niniejszej litery nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w ust. 1 lit. d) niniejszego artykułu;
- b) jest to niezbędne, aby zapewnić ciągłość usług, w ograniczonym okresie i w oczekiwaniu na przyjęcie środków naprawczych określonych w ust. 8 niniejszego artykułu;
- c) takie wykluczenie byłoby nieproporcjonalne w oparciu o kryteria, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.

Ponadto ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu nie ma zastosowania do zakupu dostaw na szczególnie korzystnych warunkach od dostawcy definitywnie likwidującego swoją działalność albo od likwidatorów w postępowaniu upadłościowym, w wyniku układu z wierzycielami lub podobnej procedury na mocy przepisów prawa krajowego.

W przypadkach braku wykluczenia, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim niniejszego ustępu, instytucja zamawiająca podaje powody, ze względu na które nie doszło do wykluczenia wykonawcy i informuje o nich panel, o którym mowa w art. 108.

8. Środki, o których mowa w ust. 7, służące naprawie sytuacji wykluczenia mogą obejmować w szczególności:

- a) środki służące wskazaniu przyczyn sytuacji prowadzących do wykluczenia oraz konkretne techniczne, organizacyjne i kadrowe środki w obrębie danego obszaru działalności gospodarczej wykonawcy, odpowiednie do skorygowania zachowania i zapobieżenia jego wystąpieniu w przyszłości;
- b) dowód podjęcia przez wykonawcę środków mających na celu zrekompensowanie lub naprawienie szkody wyrządzonej interesom finansowym Unii w związku z podstawowymi faktami prowadzącymi do sytuacji wykluczenia;
- c) dowód uiszczenia lub zabezpieczenia przez wykonawcę płatności ewentualnej grzywny nałożonej przez właściwy organ lub wszelkich podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w ust. 1 lit. b).

9. Instytucja zamawiająca, mając w stosownych przypadkach na uwadze zmienione zalecenie panelu, o którym mowa w art. 108, niezwłocznie zmienia, *ex officio* lub na wniosek wykluczonego wykonawcy, swoją decyzję o wykluczeniu wykonawcy, jeżeli podjął on środki naprawcze wystarczające, aby wykazać swoją rzetelność, lub przedstawił nowe elementy wykazujące, że sytuacja wykluczenia, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, już nie istnieje.

10. Kandydat lub oferent oświadczają w momencie składania wniosku o dopuszczenie do udziału lub składania oferty, czy znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu lub w art. 107 ust. 1, oraz – w stosownych przypadkach – czy podjęli jakiegokolwiek środki naprawcze, o których mowa w ust. 7 lit. a) niniejszego artykułu. W stosownych przypadkach kandydat lub oferent składają takie samo oświadczenie podpisane przez podmiot, na którego zdolności zamierzają polegać. Niemniej jednak instytucja zamawiająca może odstąpić od tych wymogów w przypadku zamówień o bardzo niskiej wartości, które należy zdefiniować w aktach delegowanych przyjętych na podstawie art. 210.

11. Każdorazowo gdy zażąda tego instytucja zamawiająca i gdy jest to niezbędne do zapewnienia właściwego przebiegu postępowania, kandydat lub oferent, jak również podmiot, na którego zdolności kandydat lub oferent zamierzają polegać, przedstawiają:

- a) odpowiednie dowody na to, że kandydat, oferent lub podmiot nie znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w ust. 1;
- b) informacje na temat osób, które są członkami organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych kandydata, oferenta lub podmiotu lub które posiadają uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne w odniesieniu do tego kandydata, oferenta lub podmiotu, oraz stosowne dowody na to, że żadna z tych osób nie znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w ust. 1 lit. c)–f);
- c) odpowiednie dowody na to, że osoby fizyczne lub prawne, które przyjmują nieograniczoną odpowiedzialność za długi danego kandydata, oferenta lub podmiotu, nie znajdują się w jednej z sytuacji wykluczenia, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b).

12. Instytucja zamawiająca może również zastosować ust. 1–11 do podwykonawcy. W takim przypadku instytucja zamawiająca nakłada wymóg, aby kandydat lub oferent zastąpili podwykonawcę lub podmiot, na którego zdolności kandydat lub oferent zamierzają polegać, znajdujących się w sytuacji wykluczenia.

13. Aby zapewnić skutek odstrasżający, instytucja zamawiająca może, mając w stosownych przypadkach na uwadze zalecenie panelu, o którym mowa w art. 108, nałożyć karę finansową na wykonawcę, który usiłował uzyskać dostęp do unijnych środków finansowych poprzez udział lub złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia, znajdując się jednocześnie - bez złożenia oświadczenia zgodnie z ust. 10 niniejszego artykułu - w jednej z poniższych sytuacji wykluczenia:

- a) w odniesieniu do sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c), d), e) i f) niniejszego artykułu – jako alternatywne rozwiązanie dla decyzji o wykluczeniu wykonawcy, gdy takie wykluczenie byłoby nieproporcjonalne na podstawie kryteriów, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu;
- b) w odniesieniu do sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. c), d) i e) niniejszego artykułu – oprócz wykluczenia, które jest niezbędne do ochrony interesów finansowych Unii, gdy wykonawca zachowuje się w sposób systemowy i powtarzający się z zamiarem nienależytego uzyskania unijnych środków finansowych.

Kwota kary finansowej stanowi od 2 % do 10 % całkowitej wartości zamówienia.

14. Czas trwania wykluczenia nie może przekraczać żadnego z poniższych:

- a) czasu trwania, o ile taki jest, określonego prawomocnym wyrokiem lub ostateczną decyzją administracyjną państwa członkowskiego;
- b) pięciu lat w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. d);
- c) trzech lat w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c), e) i f).

Wykonawca pozostaje wykluczony przez cały okres, w jakim znajduje się w jednej z sytuacji, o których mowa w ust. 1 lit. a) i b).

15. Okres przedawnienia dotyczący wykluczenia wykonawcy lub nałożenia na niego kar finansowych wynosi pięć lat od któregośkolwiek z poniższych dni:

- a) dnia zachowania prowadzącego do wykluczenia lub – w przypadku ciągłych lub wielokrotnych działań – dnia, w którym dane zachowanie ustało w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), c), d) i e) niniejszego artykułu;
- b) dnia wydania przez sąd krajowy prawomocnego wyroku lub podjęcia ostatecznej decyzji administracyjnej w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b), c) i d) niniejszego artykułu.

Wszelkie czynności Komisji, OLAF, panelu, o którym mowa w art. 108, lub dowolnego podmiotu zaangażowanego w proces wykonania budżetu, o których to czynnościach wykonawca został powiadomiony i które dotyczą dochodzenia lub postępowania sądowego, przerywają bieg okresu przedawnienia. Bieg nowego okresu przedawnienia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym doszło do przerwania biegu poprzedniego okresu przedawnienia.

Na użytek ust. 1 lit. f) niniejszego artykułu zastosowanie ma okres przedawnienia dotyczący wykluczenia lub nałożenia kar finansowych na wykonawcę, przewidziany w art. 3 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95.

W przypadku gdy zachowanie wykonawcy kwalifikuje się z kilku przyczyn wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, stosuje się okres przedawnienia mający zastosowanie do najpoważniejszej z tych przyczyn.

16. W celu wzmocnienia – gdy jest to konieczne – skutku odstrasżającego wykluczenia lub kary finansowej, Komisja, z zastrzeżeniem decyzji instytucji zamawiającej, publikuje na swojej stronie internetowej następujące informacje dotyczące wykluczenia oraz, stosownie do sytuacji, kary finansowej w przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c), d), e) i f) niniejszego artykułu:

- a) imię i nazwisko/nazwę danego wykonawcy;
- b) sytuację wykluczenia poprzez odesłanie do ust. 1 niniejszego artykułu;
- c) czas trwania wykluczenia lub kwotę kary finansowej.

W przypadku gdy decyzja o wykluczeniu lub karze finansowej została podjęta na podstawie wstępnej kwalifikacji, zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu, w publikacji wskazuje się, że brak jest prawomocnego wyroku lub, stosownie do sytuacji, ostatecznej decyzji administracyjnej. W tych przypadkach niezwłocznie publikuje się informacje o ewentualnych środkach zaskarżenia, ich statusie i wyniku, jak również ewentualną zmienioną decyzję instytucji zamawiającej. W przypadku nałożenia kary finansowej w publikacji wskazuje się także, czy kara ta została zapłacona.

Decyzja o opublikowaniu informacji jest podejmowana przez instytucję zamawiającą w następstwie stosownego prawomocnego wyroku lub, w stosownych przypadkach, ostatecznej decyzji administracyjnej albo w następstwie zalecenia panelu, o którym mowa w art. 108, w zależności od przypadku. Decyzja ta staje się ona skuteczna trzy miesiące po powiadomieniu o niej wykonawcy.

Opublikowane informacje są usuwane niezwłocznie po ustaniu wykluczenia. W przypadku kary finansowej opublikowane informacje usuwa się sześć miesięcy po zapłaceniu tej kary.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001, w przypadku gdy chodzi o dane osobowe, instytucja zamawiająca informuje wykonawcę o prawach przysługujących mu na mocy obowiązujących przepisów dotyczących ochrony danych oraz o procedurach umożliwiających skorzystanie z tych praw.

17. Informacji, o których mowa w ust. 16 niniejszego artykułu, nie publikuje się w żadnej z poniższych sytuacji:
- a) gdy jest to konieczne dla zachowania poufności charakteru dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego;
 - b) gdy publikacja wyrządziłaby niewspółmierną szkodę danemu wykonawcy lub byłaby w inny sposób nieproporcjonalna ze względu na kryteria proporcjonalności określone w ust. 3 niniejszego artykułu oraz kwotę kary finansowej;
 - c) gdy chodzi o osobę fizyczną, chyba że publikacja danych osobowych jest wyjątkowo uzasadniona między innymi ciężarem zachowania lub jego wpływem na interesy finansowe Unii. W takich przypadkach decyzja o opublikowaniu informacji uwzględnia w sposób należyty prawo do prywatności i inne prawa przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001.

18. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad w odniesieniu do: treści oświadczenia, o którym mowa w ust. 10 niniejszego artykułu; dowodów, o których mowa w ust. 11 lit. a) niniejszego artykułu, na to, że wykonawca nie znajduje się w jednej z sytuacji wykluczenia, również przez odniesienie do jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia, zgodnie z art. 59 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE; oraz sytuacji, w których instytucja zamawiająca może lub nie może wymagać przedłożenia takiego oświadczenia lub takich dowodów.

(*) Dz.U. C 316 z 27.11.1995, s. 48.

(**) Dz.U. C 195 z 25.6.1997, s. 1.

(***) Decyzja ramowa Rady 2003/568/WSiSW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym (Dz.U. L 192 z 31.7.2003, s. 54).

(****) Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 z 11.11.2008, s. 42).

(*****) Dyrektywa 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 15).

(******) Decyzja ramowa Rady 2002/475/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie zwalczania terroryzmu (Dz.U. L 164 z 22.6.2002, s. 3).

(******) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW (Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1).

(******) Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).";

14) art. 107 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 107

Odrzucenie z danego postępowania o udzielenie zamówienia

1. Instytucja zamawiająca nie udziela zamówienia w ramach danego postępowania o udzielenie zamówienia wykonawcy, który:

- a) znajduje się w sytuacji wykluczenia, ustalonej zgodnie z art. 106;
- b) przedstawił informacje wymagane jako warunek udziału w postępowaniu, które to informacje wprowadzały w błąd, lub wcale nie przedstawił tych informacji;
- c) był wcześniej zaangażowany w przygotowanie dokumentów zamówienia, jeżeli wiąże się to z zakłóceniem konkurencji, któremu nie można inaczej zaradzić.

2. Przed podjęciem decyzji o odrzuceniu wykonawcy z danego postępowania o udzielenie zamówienia instytucja zamawiająca umożliwia temu wykonawcy przedstawienie uwag, chyba że odrzucenie uzasadniono zgodnie z ust. 1 lit. a) decyzją o wykluczeniu podjętą wobec wykonawcy po rozpatrzeniu jego uwag.

3. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do środków służących unikaniu zakłóceń konkurencji oraz do oświadczeń i dowodów na to, że wykonawca nie znajduje się w jednej z sytuacji wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu.”;

15) art. 108 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 108

System wczesnego wykrywania i wykluczania

1. Informacje wymieniane w ramach systemu wczesnego wykrywania i wykluczania, o którym mowa w art. 105a niniejszego rozporządzenia, są scentralizowane w bazie danych utworzonej przez Komisję i są zarządzane z pełnym poszanowaniem prawa do prywatności i innych praw przewidzianych w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001 (zwanej dalej »bazą danych«).

Informacje są wprowadzane do bazy danych przez daną instytucję zamawiającą w związku z prowadzonymi przez nią aktualnie postępowaniami o udzielenie zamówienia i istniejącymi umowami po powiadomieniu danego wykonawcy. Wyjątkowo można wstrzymać się z takim powiadomieniem, jeżeli istnieją istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego, dopóki takie istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności nie ustaną.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 każdy wykonawca objęty systemem wczesnego wykrywania i wykluczania ma prawo być poinformowanym o przechowywanych danych w bazie danych, na wniosek przedłożony Komisji.

Informacje zawarte w bazie danych są aktualizowane, w stosownych przypadkach, po poprawieniu lub usunięciu lub ewentualnej modyfikacji danych. Informacje te są publikowane wyłącznie zgodnie z art. 106 ust. 16 i 17 niniejszego rozporządzenia.

2. Wczesne wykrywanie ryzyk zagrażających interesom finansowym Unii, o którym mowa w art. 105a ust. 1 lit. a) niniejszego rozporządzenia, opiera się na przekazywaniu Komisji informacji przez następujące podmioty:

- a) OLAF, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 (*), w przypadku gdy z trwającego dochodzenia prowadzonego przez OLAF wynika, że wskazane może być podjęcie środków zapobiegawczych w celu ochrony interesów finansowych Unii, przy należyтым poszanowaniu praw procesowych i praw podstawowych oraz z należyтым uwzględnieniem zasady ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia;
- b) urzędnika zatwierdzającego Komisji, europejskiego urzędu utworzonego przez Komisję lub agencji wykonawczej w przypadku domniemania poważnego wykroczenia zawodowego, nieprawidłowości, nadużycia finansowego, korupcji lub poważnego naruszenia umowy;
- c) instytucję, europejski urząd lub agencję, inne niż te, o których mowa w lit. b) niniejszego ustępu, lub organ, w przypadku domniemania poważnego wykroczenia zawodowego, nieprawidłowości, nadużycia finansowego, korupcji lub poważnego naruszenia umowy;
- d) podmioty wykonujące budżet zgodnie z art. 59 niniejszego rozporządzenia w przypadkach wykrytych nadużyć finansowych lub nieprawidłowości, gdy jest to wymagane przez przepisy sektorowe;
- e) podmioty wykonujące budżet zgodnie z art. 60 niniejszego rozporządzenia w przypadkach wykrytych nadużyć finansowych lub nieprawidłowości.

3. Z wyjątkiem przypadków gdy informacje mają być przedłożone zgodnie z przepisami sektorowymi, informacje przedkładane na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu obejmują:

- a) wskazanie danego wykonawcy;
- b) zestawienie wykrytych ryzyk lub odnośnych faktów;

- c) informacje, które mogłyby pomóc urzędnikowi zatwierdzającemu w przeprowadzeniu weryfikacji, o której mowa w ust. 4 niniejszego artykułu, lub podjęciu decyzji o wykluczeniu, o której mowa w art. 106 ust. 1 lub 2, lub decyzji o nałożeniu kary finansowej, o której mowa w art. 106 ust. 13;
- d) w stosownych przypadkach, wszelkie specjalne środki niezbędne, aby zapewnić poufność przekazywanych informacji, łącznie ze środkami zabezpieczania dowodów w celu ochrony dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego.

4. Komisja niezwłocznie przekazuje informacje, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, swoim urzędnikom zatwierdzającym i urzędnikom zatwierdzającym swoich agencji wykonawczych, wszystkim innym instytucjom, organom, europejskim urzędem i agencjom, aby umożliwić im przeprowadzenie niezbędnej weryfikacji w odniesieniu do toczących się postępowań o udzielenie zamówienia oraz istniejących umów.

Prowadząc taką weryfikację, urzędnik zatwierdzający wykonuje swoje uprawnienia zgodnie z art. 66 oraz nie wykracza poza to, co przewidziano w warunkach określonych w dokumentach zamówienia i w postanowieniach umownych.

Okres przechowywania informacji przekazanych zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu nie przekracza jednego roku. Jeżeli w tym okresie instytucja zamawiająca zwróci się do panelu o wydanie zalecenia w sprawie dotyczącej wykluczenia, okres przechowywania może zostać przedłużony do czasu podjęcia decyzji przez instytucję zamawiającą.

5. Instytucja zamawiająca może podjąć decyzję o wykluczeniu lub nałożeniu kary finansowej oraz decyzję o opublikowaniu informacji o nich wyłącznie po uzyskaniu zalecenia panelu, gdy decyzja taka jest oparta na wstępnej kwalifikacji, o której mowa w art. 106 ust. 2.

6. Panel zwoływany jest na wniosek którejkolwiek instytucji zamawiającej, o której mowa w art. 117.

7. W skład panelu wchodzi:

- a) stały, niezależny przewodniczący wysokiego szczebla;
- b) dwóch przedstawicieli Komisji jako właściciela systemu, którzy przedstawiają wspólne stanowisko; oraz
- c) jeden przedstawiciel wnioskującej instytucji zamawiającej.

Skład panelu zapewnia odpowiednią fachową wiedzę prawną i techniczną.

Panel jest wspomagany przez stały sekretariat, zapewniany przez Komisję, który zapewnia panelowi stałe wsparcie administracyjne.

8. Przed panelem stosuje się następującą procedurę:

- a) wnioskująca instytucja zamawiająca kieruje sprawę do panelu wraz z niezbędnymi informacjami, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, faktami i ustaleniami, o których mowa w art. 106 ust. 2, oraz domniemaną sytuacją wykluczenia;
- b) panel niezwłocznie powiadamia wykonawcę o odnośnych faktach i ich wstępnej kwalifikacji prawnej, na podstawie których dany przypadek może kwalifikować się jako jedna z sytuacji wykluczenia, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. c), d), e) i f) lub które mogą prowadzić do nałożenia kary finansowej. Panel powiadamia jednocześnie także pozostałe instytucje zamawiające;
- c) przed przyjęciem jakiegokolwiek zalecenia panel umożliwia wykonawcy i powiadomionym instytucjom zamawiającym przedłożenie uwag. Wykonawca i powiadomione instytucje zamawiające mają co najmniej 15 dni na przedstawienie uwag;

- d) w przypadkach, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. d) i f), można wyjątkowo wstrzymać się z powiadomieniem, o którym mowa w lit. b) niniejszego ustępu, oraz stworzeniem możliwości, o której mowa w lit. c) niniejszego ustępu, jeżeli istnieją istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności dochodzenia lub krajowego postępowania sądowego, dopóki takie istotne uzasadnione przesłanki do zachowania poufności nie ustają;
- e) w przypadku gdy wniosek instytucji zamawiającej opiera się między innymi na informacjach przekazanych przez OLAF, urząd ten współpracuje z panelem zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) nr 883/2013, przy należyтым poszanowaniu praw procesowych i praw podstawowych oraz z należyтым uwzględnieniem zasady ochrony osób zgłaszających przypadki naruszenia;
- f) panel przyjmuje swoje zalecenie w terminie 45 dni od otrzymania wniosku instytucji zamawiającej. W przypadku gdy panel zwróci się do wykonawcy o dodatkowe informacje, okres ten wydłuża się o maksymalnie 15 dni. W wyjątkowych i należytych uzasadnionych przypadkach panel może dodatkowo wydłużyć okres niezbędny do przyjęcia swojego zalecenia o maksymalnie jeden miesiąc. W przypadku gdy wykonawca nie przedstawi swoich uwag lub nie dostarczy wymaganych informacji w określonym terminie, panel może przystąpić do przyjęcia swojego zalecenia.

9. Zalecenie panelu dotyczące wykluczenia lub nałożenia kary finansowej zawiera, w stosownych przypadkach, następujące elementy:

- a) fakty lub ustalenia, o których mowa w art. 106 ust. 2, oraz ich wstępną kwalifikację prawną;
- b) ocenę potrzeby nałożenia kary finansowej i jej kwoty;
- c) ocenę potrzeby wykluczenia danego wykonawcy oraz, w takim przypadku, sugerowany czas trwania takiego wykluczenia;
- d) ocenę potrzeby opublikowania informacji dotyczących wykonawcy, który został wykluczony lub na którego nałożono karę finansową;
- e) ocenę środków naprawczych podjętych przez wykonawcę, o ile takie zostały podjęte.

W przypadku gdy instytucja zamawiająca zamierza podjąć surowszą decyzję niż zalecana przez panel, zapewnia podjęcie takiej decyzji z należyтым poszanowaniem prawa do bycia wysłuchanym i przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

10. Panel zmienia swoje zalecenie w czasie trwania okresu wykluczenia na wniosek instytucji zamawiającej w przypadkach, o których mowa w art. 106 ust. 9, lub w następstwie powiadomienia o prawomocnym wyroku lub ostatecznej decyzji administracyjnej ustalających podstawy wykluczenia, jeżeli taki wyrok lub decyzja nie określają czasu trwania wykluczenia, o czym mowa w art. 106 ust. 2 akapit drugi.

Panel niezwłocznie powiadamia o zmienionym zaleceniu wnioskującą instytucję zamawiającą, która dokonuje następnie przeglądu swojej decyzji.

11. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ma nieograniczoną jurysdykcję do dokonania przeglądu decyzji, na mocy której instytucja zamawiająca wykluczyła wykonawcę lub nałożyła na niego karę finansową, łącznie ze skróceniem lub wydłużeniem czasu trwania wykluczenia lub anulowaniem, obniżeniem lub zwiększeniem nałożonej kary finansowej.

12. Komisja udziela wszystkim podmiotom uczestniczącym w wykonywaniu budżetu zgodnie z art. 58 dostępu do informacji dotyczących decyzji o wykluczeniu na podstawie art. 106, aby umożliwić im sprawdzenie, czy w systemie odnotowano wykluczenie, z myślą o wzięciu takich informacji pod uwagę, stosownie do sytuacji i na ich własną odpowiedzialność, przy udzielaniu zamówień w ramach wykonywania budżetu.

13. W ramach swojego rocznego sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady, zgodnie z art. 325 ust. 5 TFUE, Komisja przedstawia zagregowane informacje na temat decyzji podjętych przez instytucje zamawiające na podstawie art. 105a–108 niniejszego rozporządzenia. W sprawozdaniu tym przedstawia się także dalsze informacje na temat wszelkich decyzji podjętych przez instytucje zamawiające na podstawie art. 106 ust. 7 niniejszego rozporządzenia i art. 106 ust. 17 niniejszego rozporządzenia oraz na temat wszelkich decyzji instytucji zamawiających, odmiennych od zalecenia panelu zgodnie z art. 105a ust. 2 akapit trzeci niniejszego rozporządzenia.

Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, przedstawia się z należyтым uwzględnieniem wymogów dotyczących poufności; informacje te w szczególności nie mogą pozwalać na zidentyfikowanie danego wykonawcy.

14. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do: unijnego systemu ochrony interesów finansowych Unii, w tym jego bazy danych i jego ujednoczonych procedur; organizacji i składu panelu; mianowania i niezależności przewodniczącego; oraz zapobiegania konfliktom interesów przewodniczącego i członków panelu, a także postępowania z tymi konfliktami.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).”;

16) skreśla się art. 109;

17) art. 110 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 110

Udzielanie zamówień

1. Zamówienia udzielane są na podstawie kryteriów udzielenia zamówienia, pod warunkiem że instytucja zamawiająca zweryfikowała następujące warunki:

- a) oferta spełnia minimalne wymagania określone w dokumentach zamówienia;
- b) kandydat lub oferent nie zostali wykluczeni na podstawie art. 106 ani odrzuceni na podstawie art. 107; oraz
- c) kandydat lub oferent spełniają kryteria kwalifikacji określone w dokumentach zamówienia oraz nie dotyczą ich sprzeczność interesów, która mogłaby negatywnie wpłynąć na realizację zamówienia.

2. Instytucja zamawiająca stosuje kryteria kwalifikacji, aby ocenić zdolność kandydata lub oferenta. Kryteria kwalifikacji mogą dotyczyć wyłącznie prawnej i regulacyjnej zdolności do prowadzenia działalności zawodowej, zdolności ekonomicznej i finansowej oraz zdolności technicznej i zawodowej.

3. Instytucja zamawiająca stosuje kryteria udzielenia zamówienia, aby ocenić ofertę.

4. Instytucja zamawiająca opiera udzielenie zamówienia na ofercie najkorzystniejszej ekonomicznie, stosując metodę udzielania zamówień opartą na jednym z trzech kryteriów: najniższej cenie, najniższym koszcie lub najlepszej relacji jakości do ceny.

W przypadku metody najniższego kosztu instytucja zamawiająca stosuje podejście oparte na efektywności kosztowej, w tym rachunek kosztów cyklu życia.

W przypadku najlepszej relacji jakości do ceny instytucja zamawiająca bierze pod uwagę cenę lub koszt oraz inne kryteria jakościowe związane z przedmiotem zamówienia.

5. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych przepisów odnoszących się do kryteriów kwalifikacji, kryteriów udzielenia zamówienia, w tym kryteriów jakościowych, oraz oferty najkorzystniejszej ekonomicznie, a także metod stosowanych do oceny kosztów cyklu życia zakupu. Komisja jest również uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących dokumentów dowodzących zdolności prawnej, zdolności ekonomicznej i finansowej oraz zdolności technicznej i zawodowej, a także szczegółowych zasad odnoszących się do aukcji elektronicznych oraz rażąco niskich ofert.”;

18) art. 111 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 111

Składanie, komunikacja elektroniczna i ocena

1. Zasady składania ofert muszą zapewniać prawdziwą konkurencję oraz poufność treści ofert do momentu równoczesnego otwarcia wszystkich ofert.

2. Za pomocą odpowiednich środków oraz stosując art. 95 Komisja zapewnia oferentom możliwość przedłożenia treści ofert oraz wszelkich dokumentów potwierdzających w formie elektronicznej («elektroniczne zamówienia publiczne»), z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków określonych w aktach delegowanych przyjętych zgodnie z art. 210. Każdy system komunikacji elektronicznej stosowany do obsługi komunikacji i wymiany informacji musi być niedyskryminujący, ogólnie dostępny i interoperacyjny z produktami technologii informacyjnych i komunikacyjnych będącymi w powszechnym użyciu i nie może ograniczać dostępu wykonawców do postępowania o udzielenie zamówienia.

Komisja regularnie przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania z postępów we wdrażaniu niniejszego ustępu.

3. Instytucja zamawiająca może, o ile uzna to za właściwe i proporcjonalne, zażądać od oferentów wniesienia z wyprzedzeniem zabezpieczenia, aby zapobiec wycofywaniu złożonych ofert. Żądane zabezpieczenie musi być proporcjonalne do szacunkowej wartości zamówienia, a jego wysokość jest ustalana na stosownym poziomie, aby zapobiec dyskryminacji różnych wykonawców.

4. Instytucja zamawiająca otwiera wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty. Niemniej jednak odrzuca:

a) wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, w przypadku których nie dotrzymano terminu składania, bez otwierania tych wniosków i ofert;

b) oferty, które zostały otrzymane już otwarte, bez badania ich treści.

5. Instytucja zamawiająca ocenia wszystkie wnioski o dopuszczenie do udziału lub oferty nieodrzucone w trakcie fazy otwarcia, o której mowa w ust. 4, na podstawie kryteriów określonych w dokumentach zamówienia, z myślą o udzieleniu zamówienia lub przeprowadzeniu aukcji elektronicznej.

6. Wnioski o dopuszczenie do udziału i oferty, które nie spełniają wszystkich minimalnych wymogów określonych w dokumentach zamówienia, zostają odrzucone.

Z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, komisja oceniająca lub instytucja zamawiająca zwracają się do kandydatów lub oferentów o przedłożenie dodatkowych materiałów lub brakujących dokumentów, o wyjaśnienia dotyczące dokumentów potwierdzających kryteria wykluczenia i kwalifikacje lub o wyjaśnienie rażąco niskiej oferty – w terminie określonym przez tę komisję lub instytucję.

7. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do: terminów składania ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału; dostępu do dokumentów zamówienia; terminów dostarczenia dodatkowych informacji; terminów w nagłych przypadkach; jak również odnoszących się do środków komunikacji na potrzeby składania ofert i katalogów elektronicznych; technicznych i prawnych wymogów dotyczących elektronicznych systemów wymiany informacji; oraz wyjątku od stosowania elektronicznego składania ofert w należycie uzasadnionych przypadkach. Ponadto Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do: możliwości żądania wadium oraz warunków dotyczących wezwania do wniesienia wadium i jego zwolnienia; otwierania i oceny ofert i wniosków o dopuszczenie do udziału; oraz ustanowienia i składu komisji otwierających i oceniających.”;

19) art. 112 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 112

Kontakty w czasie trwania postępowania o udzielenie zamówienia

1. Podczas trwania postępowania o udzielenie zamówienia wszelkie kontakty między instytucją zamawiającą a kandydatami lub oferentami muszą spełniać warunki zapewniające przejrzystość, równe traktowanie i dobrą administrację, zgodnie z art. 96. Po upływie terminu składania ofert instytucja zamawiająca kontaktuje się z oferentem, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, w celu poprawienia oczywistych błędów pisarskich lub zażądania potwierdzenia konkretnego lub technicznego elementu. Kontakty, o których mowa powyżej, ani żadne inne kontakty nie mogą prowadzić do zmian w dokumentach zamówienia ani do istotnych zmian w warunkach przedłożonej oferty, z wyjątkiem przypadków gdy procedura udzielania zamówień określona w art. 104 ust. 1 wyraźnie dopuszcza takie możliwości.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do kontaktów dozwolonych i kontaktów wymaganych między instytucją zamawiającą a kandydatami lub oferentami w trakcie trwania postępowania o udzielenie zamówienia.”;

20) art. 113 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 113

Decyzja o udzieleniu zamówienia oraz informowanie kandydatów lub oferentów

1. Właściwy urzędnik zatwierdzający decyduje o tym, komu ma być udzielone zamówienie, zgodnie z kryteriami kwalifikacji i udzielenia zamówienia określonymi w dokumentach zamówienia.

2. Instytucja zamawiająca powiadamia wszystkich kandydatów lub oferentów, których wnioski o dopuszczenie do udziału lub oferty zostały odrzucone, o podstawach podjęcia takiej decyzji oraz o okresie zawieszenia, o którym mowa w art. 118 ust. 2.

W przypadku udzielania konkretnych zamówień na podstawie umowy ramowej z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej, instytucja zamawiająca informuje oferentów o wynikach oceny.

3. Każdemu oferentowi nie znajdującemu się w sytuacji wykluczenia, którego oferta jest zgodna z dokumentami zamówienia i który występuje z pisemnym wnioskiem, instytucja zamawiająca przekazuje wszelkie informacje dotyczące:

- a) imienia i nazwiska lub nazwy oferenta lub – w przypadku umowy ramowej – oferentów, którym udzielono zamówienia, oraz, z wyjątkiem przypadku konkretnego zamówienia na podstawie umowy ramowej z ponownym poddaniem zamówienia procedurze konkurencyjnej, charakterystyki i mających znaczenie zalet zwycięskiej oferty, zapłaconej ceny lub wartości zamówienia, stosownie do sytuacji;
- b) postępów w negocjacjach i dialogu z oferentami.

Instytucja zamawiająca może jednak zadecydować o nieujawnianiu niektórych informacji, jeżeli ich ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa, byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym wykonawców, bądź mogłoby zakłócić uczciwą konkurencję między nimi.

4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do: wymogów i treści sprawozdania z oceny oraz decyzji o udzieleniu zamówienia; a także do informowania kandydatów i oferentów.”;

21) art. 114 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 114

Unieważnienie postępowania o udzielenie zamówienia

Instytucja zamawiająca może przed podpisaniem umowy unieważnić postępowanie o udzielenie zamówienia, przy czym kandydaci ani oferenci nie są uprawnieni do dochodzenia jakiegokolwiek odszkodowania.

Decyzja musi być uzasadniona i jak najszybciej przekazana kandydatom lub oferentom.”;

22) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 114a

Wykonanie i zmiany umowy

1. Realizacji zamówienia nie może rozpocząć się przed podpisaniem umowy.

2. Instytucja zamawiająca może dokonać zmiany umowy lub umowy ramowej bez przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówienia tylko w przypadkach przewidzianych w ust. 3 oraz pod warunkiem, że dana zmiana nie zmienia przedmiotu umowy lub umowy ramowej.

3. Umowę lub umowę w sprawie konkretnego zamówienia udzielonego na podstawie umowy ramowej można zmienić bez nowego postępowania o udzielenie zamówienia w następujących przypadkach:

- a) w przypadku dodatkowych robót budowlanych, dostaw lub usług wykonywanych przez pierwotnego wykonawcę, które stały się niezbędne i które nie były uwzględnione w pierwotnym zamówieniu, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - (i) zmiana wykonawcy nie może zostać dokonana z przyczyn technicznych związanych z wymogami dotyczącymi zamienności lub interoperacyjności w odniesieniu do istniejącego sprzętu, usług lub instalacji;
 - (ii) zmiana wykonawcy spowodowałaby znaczne zwiększenie kosztów dla instytucji zamawiającej; oraz
 - (iii) jakikolwiek wzrost ceny, w tym łączna wartość netto kolejnych zmian, nie przekracza 50 % pierwotnej wartości zamówienia;
- b) gdy spełnione są następujące warunki:
 - (i) konieczność zmiany spowodowana jest okolicznościami, których instytucja zamawiająca, działająca z należytą starannością, nie mogła przewidzieć; oraz
 - (ii) jakikolwiek wzrost ceny nie przekracza 50 % pierwotnej wartości zamówienia;
- c) gdy wartość zmiany jest niższa od poniższych progów:
 - (i) progów, o których mowa w art. 118 ust. 1 i aktach delegowanych przyjętych zgodnie z art. 190 ust. 2 w dziedzinie działań zewnętrznych, które to wartości mają zastosowanie w chwili dokonywania zmiany; oraz
 - (ii) 10 % pierwotnej wartości zamówienia w przypadku zamówień publicznych na usługi i dostawy oraz umów koncesji na roboty budowlane lub usługi i 15 % pierwotnej wartości zamówienia w przypadku zamówień publicznych na roboty budowlane;
- d) gdy nie są zmieniane minimalne wymagania pierwotnego postępowania o udzielenie zamówienia. W takim przypadku każda zaistniała zmiana wartości musi spełniać warunki określone w lit. c) niniejszego akapitu, chyba że taka zmiana wartości wynika ze ścisłego stosowania dokumentów zamówienia lub postanowień umownych.

Lit. a), c) i d) akapitu pierwszego niniejszego ustępu można również stosować do umów ramowych.

Pierwotna wartość zamówienia nie uwzględnia korekt cen.

Łączna wartość netto kilku kolejnych zmian dokonanych na podstawie lit. c) akapitu pierwszego niniejszego ustępu nie może przekraczać żadnego progu, o którym mowa w tej literze.

Instytucja zamawiająca podejmuje środki upubliczniania *ex post* określone w art. 103.”;

23) art. 115-120 otrzymują brzmienie:

„Artykuł 115

Zabezpieczenia

1. Z wyjątkiem zamówień o niskiej wartości instytucja zamawiająca może, jeżeli uzna to za właściwe i proporcjonalne w poszczególnych przypadkach oraz w oparciu o analizę ryzyka, zażądać od wykonawców wniesienia zabezpieczenia w którymkolwiek z poniższych celów:

- a) ograniczenie ryzyk finansowych związanych z wypłaceniem płatności zaliczkowych;
- b) zapewnienie zgodności z istotnymi zobowiązaniami umownymi w przypadku robót budowlanych, dostaw lub złożonych usług;
- c) zapewnienie pełnego wykonania umowy w okresie odpowiedzialności umownej.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do rodzajów zabezpieczeń, jakich można wymagać od wykonawców, łącznie z kryteriami analizy ryzyka, oraz do maksymalnej kwoty każdego rodzaju zabezpieczenia wyrażonej jako odsetek całkowitej wartości zamówienia.

Artykuł 116

Istotne błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe

1. Na użytek niniejszego artykułu »istotny błąd« oznacza każde naruszenie postanowienia umowy wynikające z działania lub zaniechania, które powoduje lub może powodować stratę dla budżetu.

2. W przypadku stwierdzenia, że w postępowaniu wystąpiły istotne błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe, instytucja zamawiająca zawiesza postępowanie i może podjąć wszelkie niezbędne środki, łącznie z unieważnieniem postępowania.

3. Jeżeli po podpisaniu umowy okaże się, że w postępowaniu lub przy wykonywaniu umowy wystąpiły istotne błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe, instytucja zamawiająca może zawiesić wykonywanie umowy lub, w stosownych przypadkach, rozwiązać ją.

Wykonanie umów można również zawiesić w celu sprawdzenia, czy wystąpiły domniemane istotne błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe.

W przypadku gdy istotne błędy, nieprawidłowości lub nadużycia finansowe można przypisać wykonawcy, instytucja zamawiająca może dodatkowo odmówić dokonania płatności lub żądać zwrotu nienależnie zapłaconych kwot, w zakresie proporcjonalnym do wagi istotnych błędów, nieprawidłowości lub nadużyć finansowych.

4. OLAF wykonuje powierzone Komisji w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 (*) uprawnienia do prowadzenia inspekcji i kontroli na miejscu w państwach członkowskich, a zgodnie z obowiązującymi porozumieniami w sprawie współpracy i wzajemnej pomocy – w państwach trzecich i w pomieszczeniach organizacji międzynarodowych.

5. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do zawieszenia wykonywania umowy w razie błędów, nieprawidłowości lub nadużyć finansowych.

Artykuł 117

Instytucja zamawiająca

1. Instytucje w rozumieniu art. 2, agencje wykonawcze i organy w rozumieniu art. 208 i 209 uznaje się za instytucje zamawiające w przypadku zamówień udzielanych na ich własny rachunek, z wyjątkiem przypadków gdy dokonują zakupów od centralnej jednostki zakupującej. Służb tych instytucji nie uznaje się za instytucje zamawiające w przypadku gdy zawierają one porozumienia administracyjne między sobą.

Instytucje te delegują, zgodnie z art. 65, uprawnienia niezbędne do sprawowania funkcji instytucji zamawiającej.

2. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do delegowania funkcji instytucji zamawiającej i odnoszących się do centralnej jednostki zakupującej.

Artykuł 118

Progi mające zastosowanie oraz okres zawieszenia

1. Udzielając zamówień publicznych i koncesji, przy wyborze procedury określonej w art. 104 ust. 1 niniejszego rozporządzenia instytucja zamawiająca respektuje progi określone w art. 4 lit. a) i b) dyrektywy 2014/24/UE. Progi te decydują o środkach upubliczniania, które określono w art. 103 ust. 1 i 2 niniejszego rozporządzenia.

2. Z zastrzeżeniem wyjątków i warunków określanych w aktach delegowanych przyjętych na mocy niniejszego rozporządzenia, w przypadku zamówień, których wartość przekracza progi, o których mowa w ust. 1, instytucja zamawiająca podpisuje umowę lub umowę ramową ze zwyciężskim oferentem dopiero po upływie okresu zawieszenia.
3. Okres zawieszenia wynosi 10 dni w przypadku stosowania elektronicznych środków komunikacji, a w przypadku stosowania innych środków – 15 dni.
4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do zamówień odrębnych i zamówień dzielonych na części, szacowania wartości zamówień publicznych i koncesji oraz okresu zawieszenia przed podpisaniem umowy.

Artykuł 119

Przepisy regulujące dostęp do zamówień

W postępowaniach o udzielenie zamówienia uczestniczyć mogą na równych warunkach wszystkie osoby fizyczne i prawne objęte zakresem stosowania Traktatów oraz wszystkie osoby fizyczne i prawne prowadzące przedsiębiorstwo w państwach trzecich, które zawarły specjalne porozumienie z Unią w dziedzinie zamówień publicznych, na warunkach określonych w tym porozumieniu. W postępowaniach tych mogą również uczestniczyć organizacje międzynarodowe.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do dowodów, jakie należy przedstawić w związku z dostępem do zamówień.

Artykuł 120

Przepisy Światowej Organizacji Handlu dotyczące zamówień

Jeżeli zastosowanie ma wielostronne Porozumienie w sprawie zamówień rządowych zawarte w ramach Światowej Organizacji Handlu, postępowanie o udzielenie zamówienia jest również otwarte dla wykonawców prowadzących przedsiębiorstwo w państwach, które ratyfikowały to porozumienie, na warunkach w nim ustanowionych.

(*) Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).;

24) w art. 131 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Art. 105a, art. 106 ust. 1–4, 6 i 7, z wyjątkiem akapitu pierwszego lit. b) i akapitu drugiego tego ustępu, art. 106 ust. 8, 9, 11 i 13–17, a także art. 108 mają zastosowanie do wnioskodawców ubiegających się o dotację i do beneficjentów. Art. 107 ma zastosowanie do wnioskodawców. Wnioskodawcy oświadczają, czy znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106 ust. 1 lub art. 107, oraz – w stosownych przypadkach – czy podjęli środki naprawcze, o których mowa w art. 106 ust. 7 lit. a).

Prowadząc niezbędną weryfikację w odniesieniu do toczących się postępowań o udzielenie dotacji oraz istniejących porozumień zgodnie z art. 108 ust. 4, urzędnik zatwierdzający zapewnia, aby wnioskodawca lub beneficjent otrzymali możliwość przedstawienia uwag przed przyjęciem jakiegokolwiek środka negatywnie wpływającego na ich prawa.”;

b) skreśla się ust. 5;

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad regulujących ustalenia odnoszące się do wniosków o udzielenie dotacji, dowodów na niewystępowanie sytuacji wykluczenia, wnioskodawców niemających osobowości prawnej, osób prawnych składających się na jednego wnioskodawcę, kryteriów kwalifikowalności i dotacji o niskiej wartości.”;

25) w art. 138 ust. 2 akapit trzeci otrzymuje brzmienie:

„W zasadach konkursu określa się co najmniej warunki udziału, w tym kryteria wykluczenia, kryteria przyznania nagrody, kwotę nagrody oraz sposób jej wypłacenia. Art. 105a, art. 106 ust. 1–4, 6 i 7, z wyjątkiem akapitu pierwszego lit. b) i akapitu drugiego tego ustępu, art. 106 ust. 8, 9, 11 i 13–17, a także art. 108 mają zastosowanie do uczestników i zwycięzców. Art. 107 ma zastosowanie do uczestników.”;

26) w art. 139 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„5a. Art. 105a, art. 106 ust. 1, z wyjątkiem lit. e) i f) tego ustępu, ust. 2–4, 6–9 i 13–17 oraz art. 107 i 108 mają zastosowanie do specjalnych instrumentów inwestycyjnych lub pośredników finansowych. Odbiorcy końcowi przedstawiają pośrednikom finansowym podpisane oświadczenie potwierdzające, że nie znajdują się w jednej z sytuacji, o których mowa w art. 106 ust. 1 lit. a), b), c) i d) lub w art. 107 ust. 1 lit. b) i c).”;

27) w art. 163 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Trybunał Obrachunkowy przekazuje zainteresowanej instytucji lub zainteresowanemu organowi wszelkie dotyczące ich uwagi, których charakter wymaga jego zdaniem zamieszczenia ich w sprawozdaniu specjalnym. Uwagi te pozostają poufne i podlegają postępowaniu kontryktoryjnemu.

Zainteresowana instytucja lub zainteresowany organ informują Trybunał Obrachunkowy, na ogół w terminie sześciu tygodni od przekazania tych uwag o wszelkich odpowiedziach, jakich chce udzielić na te uwagi. Bieg tego okresu zawiesza się, w należycie uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy – w trakcie postępowania kontryktoryjnego – właściwa instytucja lub właściwy organ muszą uzyskać informacje od państw członkowskich w celu zakończenia przygotowania swojej odpowiedzi.

Odpowiedzi zainteresowanej instytucji lub zainteresowanego organu odnoszą się bezpośrednio i wyłącznie do uwag Trybunału Obrachunkowego.

Trybunał Obrachunkowy zapewnia, aby sprawozdania specjalne były sporządzane i przyjmowane w odpowiednim terminie, który na ogół nie przekracza 13 miesięcy.

Sprawozdania specjalne, wraz z odpowiedziami zainteresowanych instytucji lub zainteresowanych organów, są niezwłocznie przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, które decydują – każde z osobna – w stosownych przypadkach wspólnie z Komisją, jakie działania należy podjąć w odpowiedzi.

Trybunał Obrachunkowy podejmuje wszelkie kroki niezbędne do zapewnienia opublikowania wraz ze sprawozdaniem specjalnym odpowiedzi każdej właściwej instytucji lub właściwego organu na jego uwagi oraz harmonogramu sporządzania sprawozdania specjalnego.”;

28) art. 166 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 166

Środki następcze

1. Zgodnie z art. 319 TFUE oraz art. 106a Traktatu Euratom Komisja, pozostałe instytucje i organy, o których mowa w art. 208 i 209 niniejszego rozporządzenia, podejmują wszelkie stosowne działania w celu uwzględnienia uwag towarzyszących decyzji Parlamentu Europejskiego o udzieleniu absolutorium oraz komentarzy towarzyszących przyjętemu przez Radę zaleceniu w sprawie absolutorium.

2. Na wniosek Parlamentu Europejskiego lub Rady instytucje i organy, o których mowa w ust. 1, składają sprawozdanie na temat środków podjętych w odpowiedzi na te uwagi i komentarze, w szczególności na temat instrukcji, jakich udzieliły swoim służbom odpowiedzialnym za wykonanie budżetu. Państwa członkowskie współpracują z Komisją, informując ją o środkach, jakie podjęły w celu odpowiedzi na te uwagi tak, aby Komisja mogła uwzględnić je przy sporządzaniu swojego sprawozdania. Sprawozdania instytucji są również przekazywane Trybunałowi Obrachunkowemu.”;

29) w art. 183 ust. 4 akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku udziału w procedurach udzielania dotacji lub i udzielenia zamówień zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu WCB nie podlega warunkom ustanowionym w art. 105a, art. 106, art. 107 ust. 1 lit. a) i b), art. 108 oraz art. 131 ust. 4, jeśli chodzi o przepisy dotyczące wykluczenia i kar w związku z zamówieniami i dotacjami.”;

30) w art. 190 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepisy zawarte w części pierwszej tytuł V rozdział 1 odnoszące się do przepisów ogólnych dotyczących zamówień mają zastosowanie do zamówień objętych zakresem niniejszego tytułu, z zastrzeżeniem przepisów szczególnych dotyczących progów i ustaleń w sprawie udzielania zamówień zewnętrznych, które mają być określone w aktach delegowanych przyjętych na mocy niniejszego rozporządzenia. Art. 117 i 120 nie mają zastosowania do zamówień określonych w niniejszym rozdziale.

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do:

a) udzielania zamówień, w przypadku gdy Komisja nie udziela zamówień na własny rachunek;

b) udzielania zamówień przez podmioty lub osoby, którym powierzono zadania zgodnie z art. 58 ust. 1 lit. c), w przypadku gdy jest to przewidziane w umowie w sprawie finansowania, o której mowa w art. 189.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do działań podejmowanych na podstawie sektorowych aktów podstawowych dotyczących pomocy w zarządzaniu kryzysem humanitarnym oraz operacji ochrony ludności i operacji pomocy humanitarnej.”;

31) art. 191 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 191

Przepisy regulujące dostęp do zamówień

1. W postępowaniach o udzielenie zamówienia uczestniczyć mogą na jednakowych warunkach wszystkie osoby objęte zakresem stosowania Traktatów oraz wszelkie inne osoby fizyczne lub prawne zgodnie z przepisami szczegółowymi zawartymi w instrumentach podstawowych regulujących dany sektor współpracy. W postępowaniach tych mogą również uczestniczyć organizacje międzynarodowe.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 54 ust. 2, w wyjątkowych okolicznościach, należycie uzasadnionych przez właściwego urzędnika zatwierdzającego, możliwe jest podjęcie decyzji o zezwoleniu obywatelom państw trzecich innym niż ci, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, na uczestnictwo w postępowaniach o udzielenie zamówienia.

3. Jeżeli zastosowanie ma umowa w sprawie poszerzenia rynku zamówień na towary lub usługi, której Unia jest stroną, postępowania o udzielenie zamówień w przypadku umów finansowanych z budżetu są również otwarte dla osób fizycznych i prawnych mających siedzibę w państwie trzecim innych niż te, o których mowa w ust. 1 i 2, na warunkach ustanowionych w tej umowie.

4. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 210 dotyczących szczegółowych zasad odnoszących się do dostępu do postępowań o udzielenie zamówienia.”;

32) w art. 204 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Eksperci podlegają przepisom art. 105a, art. 106 ust. 1–3 i 7, z wyjątkiem akapitu pierwszego lit. b) i akapitu drugiego tego ustępu, art. 106 ust. 8–10, ust. 11 lit. a) oraz ust. 13–17, a także art. 107 i 108.”;

33) w art. 209 wprowadza się następujące zmiany:

- a) pierwsze cztery akapity stają się ust. 1;
- b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„2. Zastosowanie ma art. 208 ust. 2–4.”;

34) art. 211 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„Przegląd taki obejmuje między innymi wdrożenie przepisów części pierwszej tytułu VIII oraz dochowanie terminów określonych w art. 163 ust. 1.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2016 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 28 października 2015 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

N. SCHMIT

Przewodniczący
